

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Főter 434. Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Szirmai Vidor ügyvéd.	Főszerkesztő: Dr. Reich Aladár orsz. képvis.	Főmunkatársak: Dr. Nyiraty János Dr. Valentin Emil	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
--	---	--	--	--

A közvélemény és a kormány.

A vihar előszele érinti már a lelkeket. A levegő tele van villamossággal. A soká lekötött erők felszabadulásra törekszenek. Villámlani, dörögni készül. A gyújtó anyag még előbb felrobbanhat, mintsem vélnők.

A közvélemény nagy arányokban nyilatkozik meg s szakadatlanul hallatja fenyegető szavát:

— Vissza a katonai javaslatokkal! Nincs szükség rájuk a hazának! Nem kellene itt senkinek!

Nap nap után újabb népgyűlések az országban szerte, újabb küldöttségek jelennek meg az országházában s kérényeket adnak át az elnöknek:

Nem kell semmi újabb megterhelés, semmi újabb feketesárga dolog!

Magyarok vagyunk, magyar hadsereg kell nekünk!

És a kormány mit szól mindezekhez? Mit határoz?

Bécsből, kerülő uton adja tudomásra, hogy mit szándékozik tenni.

A bécsi félhivatalos lap jelentése szerint a magyar kormány hideg nyugalommal fogja nézni, hogyan végez az obstrukció magamagával, népgyűléseivel, küldöttségeivel és más tüntetéseivel.

Valóban nagyszerű!

A kormány példátlan egykedvűséggel és nyugalommal fogja mindezt nézni. Ami annyit jelent, hogy a nép hiába gyűlésezik, a közvélemény hiába mozdul meg, a nemzet hiába tiltakozik a katonai javaslatok ellen: a kormány füle bojtját se mozgatja. Mi köze a nemzet jajszávához, panaszához. Fájdalmához? Többsége van s az majd elintézi a dolgot. Szavaz, mint a parancsolat és ez a földolog.

Megszavazza ez a párt ezeket a javaslatokat s megszavazza majd a többieket is. Lám neki nem fáj semmi, ő nem panaszkodik, nem jajgat.

Hát akkor a nemzetnek miért fáj mégis valami? Nem tudja megérteni.

A kormánynak szintén nem fáj semmi: csodálatos nyugalommal fogja kivárni az obstrukció megszűnését. Elvár nyárig, elvár őszig, elvár akár két évig, de mégsem fog neki fájni semmi.

Hogy a lakosság teljesen kivándorol, hogy az ország belepusztul: még az sem fog neki fájni.

Csupán az fáj neki, hogy a katonai kormányzatnak még nem járhat kedvében, amint szeretné. De majd eljön még annak is az ideje, mert türelmes

kitartásával ki fogja fárasztani az ellenzékét.

Ez a kormány nyíltan megvallott célja.

Az ellenzéknek tehát nem szabad kifáradnia s nem is fog kifáradni, mert a nemzet buzdításával, lelkesedésével mindvégig vele lesz.

A magyar nyelvnek és szellemnek végre-valahára diadalmasan be kell vonulnia a közös hadseregbe.

A magyar államiságnak minden vonalon győznie kell!

Elég sokáig hallgattunk, türtünk, szenvedtünk egy átok súlya alatt. Magyarországnak végre el kell foglalnia méltó helyét a nemzetek sorában!

Eddig a külföldön csak mint — Ausztriát ismernek bennünket. Ennek a szegényletes állapotnak véget kell érnie! Ennek véget is fogunk vetni, habár a kormánynak nem is fáj semmi.

Annál inkább fáj nekünk s fáj az országnak, hogy dicsőséges multja után ily sanyaru jelennel kell beérnie.

De erős a bizodalunk, hogy a magyarok Istene velünk lesz ebben az önvédelmi harcban! Ugy legyen!

TÁRCA.

Egy ősz dalnokhoz.

Pengesd ősz dalnokunk, pengesd azt a lantot,
Melyet a szabadság neamtője felajzott;
Az a legszebb zene, a legdicsőbb nóta,
Mely a szent eszméket milljó szívbe oltja.

Pengesd csak a lantot. — Lelked szárnyalása
Röpítsen bennünket egy dicsőbb világba,
Hol a függetlenség napja süt az égen,
S az örök szeretet ring a tiszta léghen.

Lángszívű, mint te vagy: ritka most a dalnok; —
Kobzod hurjain ha zendülnek a hangok:
Kárpátoktól le szint Ádriáig, mintha
Ellenünket verné a harag viharja.

Világfájdalomtól nyög most a sok lantos,
Kobzuk hurja téves frázisoktól hangos;
A mi szent és dicső eszményt teremthetne:
Divatköltőnek nincs felszárnaló lelke.

Csak pengesd dalnokunk, pengesd azt a lantot,
Melyet a szabadság neamtője felajzott;
Lelkesítsen kobzou zengő szép nótája,
A függetlenségért vivó nagy esatánkba.

Joachim Ágost.

Monna Vanna.

(Előadott a szabadkai színházban.)

A napokban adták Maeterlincknek ilyen című drámáját. Az előadásig csak a vázát ismertem a drámának. Az előadás estélyén megismertem az egész művet, mert — amint meggyőződtem — az előadásnál nem nyirbáltak meg. A váz ismerete kíváncsivá tett a mű előadására. Az előadás után el kellett olvasnom a művet. Enélkül megérteni nem lehet sem a drámát, sem az előadást. Kritikát írni nehéz, magáról a drámáról még így is csak tanulmányt írhatnánk.

Hogy mi Monna Vanna drámája? Prinzi-valleban valami érthetetlen, majdnem platói szerelem apotheosise, mely rokonszenvenessé teszi a tévedést, félistenné a kalandort, megbocsáthatóvá az árulást, szeliddé az érzékek vad szenvedélyét. Guidóban a becsület fogalmával átszűrt hitestársi, tehát érzéki szerelem megtestesítése, mely az első pillanatban érthetetlen, mikor meghajol a köztársaság java előtt s később a közveszedelem nyomasztó hatása alól felszabadulva a féltékenységben érzékileg magasztossá torzítja a közfelfogást úgy, hogy még a becsületnek sem bir hinni s megőrjiti a hitvesi becsületet az egyaránt szent eszményi és érzéki között kinlódó Monna

Vannában. Monna Vannában a dráma a nép szeretetének glorifikációja, melyet megjutalmaz az eszményi szerelem és galádul megátkozik, megtébolyít a kötelesség, melyet a népben és a férjben a közfelfogás irányít, nem pedig a tisztán látó valóság. Marco Colonnában, a megátkozott becsületes lelkű apában a drámai igazságot ő maga mondja el akkor, mikor nem Vanna becsületében, nem Prinzi-valle eszményi érzelmében, hanem Vanna hazugságában, amely ellen hasztalanul tiltakozik Prinzi-valle, hisznek: »Értelek, Vanna! Értem a hazugságot! Te végbevitted a lehetetlent! A mit cselekedtél helyes és nagyon helytelen, mint mindaz, a mit teszünk! És az életnek igaza van... Térj magadhoz, Vanna... Hazudni kell tovább is, mert nem hisznek nekünk!« Marco Colonna a bűnből és erényből alakult ítélőszék. És mindez övezve ragyogó nyelvezettel mondott a pozitív, a gyakorlati bölcsészetből, magából az életből vett igazságokkal, melyeket a ragyogó nyelvezeten kívül a tökélyetesebbért élő ember rajongása tesz vakitöbbá, fárasztóbbá.

Ez Monna Vanna. Ezért fárasztó. Ezért nem hiszünk benne, amit elősegít még az is, hogy mindez nem él a drámában. Nem látunk benne idegrázó cselekményt. Pedig azért mozog minden szava, de észrevétlenül mint a

Városi közgyűlés.

Élénk és minden ízében mozgalmas közgyűlési napja volt a múlt hó 28-án törvényhatósági bizottságunknak Fontos tárgyak, a városi ellenzék beható, tárgyilagossági vitái és az ellenzék *eredménydús* működése kimagasló pontjai a késő esti órákig tartó tanácskozásoknak.

1. Polgármester időszaki jelentése a közgazgatás állapotáról. — A jelentés leglényesebb pontja minden kétséget eloszlat az iránt, hogy a baja-báttaszéki hid csak kizárólag *vasúti* hidnak épül. A jelentés mint biztos forrásból eredőt tudatja a közönséggel, hogy a hid egyuttal közúti hid is lesz. A jelentés további részében a közbiztonsági állapotokat kielégítőnek tartja. Ehhez *Czernay Imre* biz. tag szólalt föl hangsúlyozva a jelentésnek éppen ellenkezőjét és rámutatott azokra a viszályokra, melyek különösen a józsefvárosi közbiztonságot jellemzik. *Scheibner Gyula* rendőrkapitány a bűnvádi eljárás enyhességében és a bajai rendőri létszám csekély voltában keresi az okokat, de *Dr. Valentin Emil* biz. tag ezeket nem tartja elég mérsékeltnek, hanem igenis a rendőrkapitánynak már eddig is az *orvoslás* terére kellett volna lépni. Tegyen — ugymond — javaslatot a rendőri létszám szaporítására a rendőrkapitány, ami már különben régi kötelezőmunkasítás. *Dr. Fehér János* biz. tag a rendőrkapitányt teszi felelősé a nálunk uralkodó közbiztonsági állapotok szomorú állapotáért.

2. Az igazoló választmány jelentése a III. választókerületben megejtett pótválasztás igazolásáról. — Igazolják.

3. A nagym. m. kir. Belügyministeriumnak leirata a gyámpénztári értékeknek betörés elleni biztosítása tárgyában hozott közgyűlési határozat jóváhagyása iránt. — Tudomásul vétetik.

4. Ugyanannak határozata a dr. Valentin Emil felelőssége folytán felülvizsgált 89/1902. számú közgyűlési határozat tárgyában. — Tudomásul vétetik.

5. A nagym. földművelésügyi m. kir. ministeriumnak leirata a város területén fekvő földbirtokok határainak megjelöléséről alkotott szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. — A módosításokkal jóváhagyott szabályrendelet életbe léptetik.

6. A nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministeriumnak leirata a Türr István- és Justiz Károly-féle ösztöndíjalapítványok tökéjének költményezett állampapírokba leendő elhelyezése iránt. — Tudomásul szolgál.

7. A nagym. kereskedelemügyi m. kir. ministeriumnak leirata m. kir. útmesteri iskolák felállítása tárgyában. — A tanács javaslata szerint a város járuljon hozzá 500 kor. évi segélylyel az útmesteri iskolákhoz — Elsőben *Bajay Péter* biz. tag szólal fel a javaslat ellen és a hozzájárulást mint a városunk indokolatlan megterhelését ellenzi. *Dr. Reich Aladár* biz. tag csatlakozik *Bajay Péter* véleményéhez annyival is inkább, mert a mi utahálózatainkon nincsenek olyan műtárgyak, melyek szükségessé tennék az útmester magasabb kiképzését. A két felszólalás alaposágát helyeslő közgyűlés ezután egyhangulag megszavazta a tanács javaslatát.

8. A városi tanácsnak javaslata a nyugdíjalap javára tett befizetések fejében járó végkielégítési összegek utáni kamatlábnak leszállítása iránt. — A kamatláb 4%-ban állapítatik meg.

9. Ugyanannak jelentése a pestmegyei sárközi ármentesítő társulat részére a posványosi töltés kiépítéséhez újabb földtermelési területnek kijelölése tárgyában. — Jóváhagyatik.

10. Ugyanannak előterjesztése a városi legelők hasznosítási feltételeinek megállapítása iránt. — Újabb árlejtés kitézetik.

11. Ugyanannak előterjesztése a toronyórák kezelési vállalata feltételeinek megállapítása iránt. — A jelenlegi vállalati feltételek újból megszavaztatnak.

12. Ugyanannak előterjesztése a József-utcai kert bérleti feltételeinek megállapítása iránt. — Egy évre bérbe adják.

13. Ugyanannak jelentése *Ozvald István* városi tanító első évötödös korpótlékának kiállításáról és második évötödös korpótlékának f. évi október hó 1-től történt folyóvá tételéről. — Jóváhagyatik.

14. Ugyanannak előterjesztése a községi munkás segélyalap véleményező bizottságának megalakítása és az alap gyarapítására 200 koronának utalványozása iránt. — Öt munkás felvétetik és 200 kor. kiutalványoztatik.

15. Ugyanannak javaslata a gyámpénztári pénzkészleteknek elhelyezése iránt. — *Dr. Valentin* biz. tag figyelmezteti a törvényhatósági bizottságot arra a könnyelműségre, a

mely a bajai árvák pénzeinek elhelyezésénél évek során át mutatkozik. A bajai takarékpénztár, bár kétségtelenül jóhitelű intézet, de azért körülbelül 1 millió koronát még sem szabad észszerűen egy pénzüintézetbe elhelyezni. A bajai kereskedelmi és iparbank is vezetettik olyan correctül, mint az említett pénzüintézet. Helyezzék hát itt is el az árvapénzek felerészét. *Dr. Herman* biz. tag helyeslé az indítványt. Ezután névszerinti szavazással elhatározzák, hogy az idén az árvapénzek továbbra is a bajai takarékpénztárban maradjanak elhelyezve, a jövőre nézve azonban utasítatik a városi tanács, hogy a bajai keresk. és iparbankkal lépjen tárgyalásba és ehhez képest tegyen azután javaslatot.

16. Ugyanannak előterjesztése a tűzoltólaktanya bérletének meghosszabbítása iránt. — A bérlet három évre megújítatik.

17. Ugyanannak javaslata a lőkert mögötti epreskertnek hasznosítására adása tárgyában. — Hasznosításra adatik.

18. Ugyanannak javaslata az 1902. évi házi- és szegényházi pénztári költségerőirányzat némely teteleinél mutatkozó túlkiadásra nézve a hitelátruházási jog engedélyezése iránt. — *Dr. Valentin* biz. tag hangsúlyozza, hogy a hitelátruházásra a felhatalmazás előre kérendő és nem utólag bejelentendő, kéri a jövőre nézve ezt tudomásul venni. — A tanács intézkedése *ezúttal* jóváhagyatik.

19. Ugyanannak előterjesztése a kaszárnya-, Rókus-, kórház- és szarvas-utcák kövezése, a kövezési munkálatok biztosítása, a Rókus-utca fásítása és járdázása és a »stációk«-nak áthelyezése iránt. — *Bajay Péter* biz. tag általános helyeslés közepette ismerteti, hogy a kövezési munkálatokat a mostani vállalkozó, *Gyulánszky József* túlságosan áron végzi és így árlejtés útján adassanak ki a javaslathoz hozott munkák. — A közgyűlés ily értelemben határoz.

20. Ugyanannak előterjesztése a régi fogyasztási adókönyvek és naplók kicserélése iránt. — Megszavaztatik.

21. Ugyanannak előterjesztése az 1880-ik év előtti állami és községi adókönyvek, adókielégítési lajstromok és befizetési naplónak kicserélése iránt. — *Dr. Herman* biz. tag véleménye szerint célszerű volna ezeket a könyveket a rendes magánjogi elvűlési határidőig megőrizni. *Dr. Hegedűs* polgármester helyszűke miatt ezt kérés nélkül nem lehet megőrizni.

nap. Éget, csak ezt érezzük, pedig éltet is. Menekülünk heve elől és mégis kívánjuk. Elitélünk, de meg vagyunk róla győződve, hogy nem szabad. Igazságainak tömegétől nem látjuk az igazságot; idealizmusában nem keressük a pozitívumot, mert félünk, hogy eltévődünk.

Ebben a millieuban kell csak négy, alig cselekvő színésznek meggyőznie a közönséget az igazságról. Van egy ötödik színész, *Trivulzio*, a florenci köztársaság biztosa, (Rátkai) aki rövid, de nehéz szerepével, majd egy törzsúrassal nem is a cselekményt, hanem a darab eszményét, a mű egymásra halmozott lélektani teoriáit segíti a kibontakozás felé. Hogy minő feladata van e négy színésznek, azt fölösleges fejtegetni. Féktelen szenvedélyt, gyötrelmet, a tiszta érzelmeket, melyeket az emlékezés táplál boldogító, erőfejlesztő emléin, szent hitet, rendíthetetlen bizalmat, csalódást, örületet, százezreknek boldogságát, ezt kell a színésznek csak egyéniségének nagyságával, ugyszólván segítő drámai actiók nélkül a közönség lelkébe oltani, hogy meggyőzzön az író által emondottak igazságáról s megmentse az író igazságainak érdekében attól, hogy félre ne értsék. Az ellenszenves önfeláldozásnak szentségét, a becsületnek rokonszenves öröngését kölcsönösen kell ellensúlyozni. És mikor az izgalmakat várja a közönség, mikor borzalmakra készül a sátor jelenet alatt, akégy szelid idilli jelenettel kell nem csak kárpótolnia, de meggyőznie.

Mindebben csak két színész nem hibázott: *Pethes Imre* (*Prinzivalle*) és *Baróthy* (*Marco Colonna*). A szerelem által hőssé növelt *Prinzivalle*, ki féktelen szenvedélyével várja *Vannát*, szerelmének tisztaságát, dicsőíti meg úgy, hogy a közönség ujong csalódásáért. *Pethes Prinzivalleja* a dráma diadala. Csak a napokbani előadást látva, bátran oda merném írni a dráma címének: *Prinzivalle* Pedig feladata már csak azért is nehéz, mert a rettegett, ijesztőnek hirdetett *Prinzivalle* teljes bukásának megváltásával kell megnyernie *Vannát* és meggyőznie a közönséget. A szenvedélyek féktelensége után az érzelmek szelidségének kellett uralkodni a közönség fölött. *Pethesben* uralkodott.

Monna Vanna (*Dömjén Róza*) az érzelmek hullámzásával nem hajlott. Merevsége mintha dacolt volna az érzelmek viharával. Mikor először megszólal s kiejti ezt a négy szót: »Atyám, ma este elmegyek«, csak akarat, inkább dacz volt, de más nem. És az maradt az első felvonás végeig. Pedig jelenésének rövid szavaiban benn kellett volna lenni *Marco* fájdalmas boldogságának, *Guido* irtózatának, a nép néma örömeinek, a hitves borzalmas kétségbeesésének. Csak a keretnek kellett volna nyugodtnak lenni, de merevnek ennek sem. Melegedni az emlékezés boldogságára kezdett, de hogy ezzel felejtessen a helytelen felfogást, ahhoz már nem volt tere. A harmadik felvonásban az egész színpad az övé volt, heve tágabb körben érzett, de moz-

dulatainak nyugtalansága mesterkéltséget árult el. Csak akkor kezdett őszintébb lenni, mikor *Prinzivalle* megmentésére tör.

Szóval, ha *Pethes* az a *Prinzivalle* volt, a kit elől jellemeztem, *Dömjén Róza* nem volt az a *Monna Vanna*, akit én *Maeterlinck* darabjában látok, pedig ennek a drámának, mint drámának csak ez a *Monna Vanna* ad jogosultságot a színpadon.

Füredi Guidoja nem *Füredinek* való szerep. Pedig játékában meg volt az ambíció. A darab elején, addig míg a társalgás rendes mederben mozog, *Füredi* is megfelelt szerepének. Vagy később, mikor gyengébb érzelmeket kellett kifejeznie, egyénisége simult feladatához, de a féktelen szenvedélyek kitörésével nem bírta összhangba hozni egyéniségét. A szalon nem az ostromolt *Pizza*, ami különben nem az ő hibája.

Baróthy azonnal megértette szerepét. Az a jó színész volt, akinek mindig kellene lennie. Az igazi *Marco*, *Maeterlinck* *Marco Colonna*ja, aki oda illett *Pethes* mellé csakugy, mint *Rátkay* az ő nehéz és fontos epizód szerepében, mert hiszen másnak nem nevezhetem, minden fontossága dacára sem.

Hogy mennyiben és kik által volt összhangban az előadás és a darab, azt most már nem fejtegetem.

Dugovich Imre.

mondja. — A közgyűlés a kiselejtezés mellett határoz.

22. Ugyanannak jelentése az osztrák-magyar banknál fenálló kölesönök törlesztésére a városi tartalékalapból 10,500 koronának ideiglenes kiutalványozása tárgyában. — Tudomásul vétetik.

23. Ugyanannak javaslata Krékity János városi rendőr nyugdíjaztatása iránt. — Nyugdíjaztatik.

24. Ugyanannak javaslata a cserepesi VII. számú majorság eladása, illetve ideiglenes haszonbérbe adása és haszonbéri feltételeinek megállapítása iránt. — *Szutrély Lipót* biz. tag a kérdés tanulmányozása végett a közgyűlés kebeléből egy szakbizottság kiküldését javasolja. *Weidinger Dezső* biz. tag nagyszabású és szakszerű beszéd keretében kifejti, hogy az eladás nem hoz sokkal több hasznot, mintha a birtok továbbra is haszonbérbe adatik. Több pontjában hibáztatja a tanácsnak a gazdasági bizottság véleményén alapuló számításait és javaslatát. Többek közt számításán kívül hagyta, hogy az öt holdas parcellázásoknál a dűlőutakra szükséges nagyobb területek mennek veszendőbe. Nem helyesli az eladást. *Friedman Miksa* és *Rosenberg Jakab* hasonló értelemben szólnak fel. — Határozatba megy, hogy egy 12 tagból álló bizottság teszi előbb a kérdést tanulmány tárgyává.

25. Ugyanannak jelentése a városi szegények és szolgák részére kiszolgált fürdők után 105 K 60 f. utalványozása tárgyában. — Jövähagyatik.

26. Ugyanannak jelentése a posta- és távirda hivatal helyiségbe és főnöki lakásba beszerzett függönyök ára fejében 133 koronának utalványozása iránt. — Utalványozzák.

27. Pozsony sz. kir. város közönségének átirata az egyesülési és gyülekezési jog törvényhozási rendezése tárgyában az országgyűlés képviselőházához intézett felterjesztésének pártolása iránt. — Pártoltatik.

28. A nyugdíjazás folytán üresedésbe jött városi tisztü ügyészi állásnak választás utján leendő betöltése. — A kandidáló bizottság első helyen *Dr. Klenáncz György*, másodhelyen pedig *Dr. Nyiraty János* ügyvédet jelöli. A titkos szavazás megejtetvén, leadatott összesen 83 szavazat, melyből *Dr. Klenáncz Györgyre* 53, *Dr. Nyiraty Jánosra* pedig 30 szavazat esett. Ezek szerint 23 szótöbbséggel *Dr. Klenáncz György* ügyvédet választották meg, aki nyomban letette a hivatali esküt és rövid programbeszéd után székét elfoglalta. Ezután a polgármester indítványára a közgyűlés *Hesser Gyula* és *Dr. Nicolaus Béla* tb. ügyészeknek egyhangulag jegyzőkönyvi elismerést szavazott.

29. *Lakner István* főszámvevőnek, mint az adóügyi osztály vezetőjének előterjesztése a városi adóhivatalnál alkalmazott közegeknek szaporítása iránt. — *Dr. Valentin* ellenzi a szaporítást, mert — úgy mond — jelenleg is huszonegyen dolgoznak a számkivetőségnél és a személyszaporítás már »fucscs«-ot jelentene. — Az ideiglenes személyszaporítás megszüntetik.

30. Özv. *Krausz Vilmosné* és *Hildenstab Antal* kérvénye a városi bérház keleti oldalán lévő III. illetve IV-ik számú bolthelyiség bérbevétele tárgyában. — Meghosszabbítatik.

31. *Stenfeld Vilmos* kérvénye a városi bérházban általa birt lakás bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbítatik.

32. Özv. *Vitzthum Agostonné* ajánlata az alsóvárosi iskola céljaira bérbeadott lakás bérletének meghosszabbítása tárgyában. — Meghosszabbítatik.

33. *Svarecz Ágnes* városi tanítónőnek kérvénye első évötödös korpótlékhoz való jogosultságának 1893. évi november hó 27-től leendő számítása és ehhez képest 250 koronának pótlólagos kiutalványozása iránt. — Utalványoztatik.

34. *Sziklai Zsigmond* és neje *bajai lakosoknak* kérvénye a város tulajdonát képező *Vojnits-féle ház* telkéhez tartozó 3 □-ölnyi terület átengedése iránt. (Első szavazás.) — A szavazás elhalasztatik.

35. *Jeges Károly* *bajai lakosnak* kérvénye utcaszabályozás céljából 127 □-öl közterületnek átengedése iránt. — Jövő ülésre kitézik.

36. *Mezei Ferencz* *bajai lakosnak* kérvénye építkezés céljára 5 □-öl közterületnek átengedése iránt. — Jövő ülésre kitézik.

37. *Bajay Péter* bizottsági tagnak indítványa a kiszállási uradalom tulajdonát képező teleknek iskolai célokra leendő megvétele iránt. — A tanács javaslata ezt a telket nem iskolai, hanem más közcélokra megvenni. *Bajay Péter* biz. tag. előszóval is indokolta indítványát, a közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

38. *Fischer Béla* kérvénye a városi székház épületében bérben birt VI. számú bolthelyiség bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbítatik.

39. *Czérnay Imre* és társai, úgy *Kollár Mátyás* és társainak kérvénye a szőlő-utcában egy-egy közkútnak felállítása iránt. — Felállítják.

40. *Miasszonyunkról* nevezett iskolának intézetének kérvénye a zárda tőszomszédságában fekvő és a város tulajdonát képező 599 □-öl területnek tanügyi célokra díjmentesen leendő átengedése iránt. — A szavazást elhalasztják.

41. Özv. *Svarecz Gyuláné* kérvénye a *Vojnits-féle házban* birt lakás bérletének meghosszabbítása iránt. — Meghosszabbítatik.

42. *Kovács Lajos* volt városi írnok kérvénye végkielégítés iránt. — Megadatik.

43. *Perlaki Sándor* könyvelőnek kérvénye 240 K fizetési előleg engedélyezése iránt. — Megszavazzák.

44. *Tury József* irodaigazgatónak kérvénye 400 K fizetési előleg engedélyezése iránt. — Engedélyezik.

45. *Bauer János* városi tanítónak kérvénye 200 K fizetési előleg engedélyezése iránt. — Megszavazzák.

46. *László Márton* városi őrmesternek kérvénye 200 K fizetési előleg engedélyezése iránt. — Megszavazzatik.

47. *Török Ferencz* városi rendőrnek kérvénye 120 K fizetési előleg engedélyezése iránt. — Megszavazzatik.

48. A *bajai* izr. hitközség előjáróságának kérvénye az »Izr. Aggok Háza« segélyezése iránt. — 80 korona évi segély megszavazzatik.

Ezután körülbelül 15 előleg iránti kérvény nyert elintézés. *Tiprovácz Péter* biz. tag. szólt fel e tárgynál és élénk helyeslés közepette rosszalását fejezte ki, hogy a tisztviselők a törvényadta jogokat minálunk szokatlan, feltűnő módon aknázzák ki.

Majd *Vujkovic Gyulának* 4 heti szabadságot adtak, végül pedig *Czérnay Imre* biz. tag interpellált. *Gardalits Lajos* városi iktató ellen, aki a lefolyt ipartestületi választásnál korteskedett. Helyesen mutatott rá, hogy a város hivatalnokait nem kortes célokra fizeti, hanem, hogy hivatalukat pontosan és lelkiismeretesen töltsek be. A polgármester kijelenti, hogy az ügyről tudomása nincs, de a tisztviselőknek egyébként szabad korteskedni.

A főispán a jegyzőkönyv hitelesítésével *Dr. Denneberg Kálmán* és *Scherer Sándor* biz. tagokat bizta meg és ezzel az ülés esti 1/28 órakor véget ért.

Dr. Reich Aladár interpellációja.

Dr. Reich Aladár orsz. képviselő a képviselőház f. hó 1-i ülésén a miniszterelnökhöz mint belügyminiszterhez interpellációt intézett a közigazgatási bizottsági ülések nyilvánossága tárgyában.

A belügyminiszter belátta az érvelés alaposságát, köszönetet mondott az interpellációért és a mielőbbi szanálást kilátásba helyezte.

Az interpellációt és a választ egész terjedelmében itt közöljük:

Reich Aladár: T. ház! Az az interpelláció, a melyet a miniszterelnök urhoz intézni szándékozom, nem igényel hosszabb indoklást. Egyszerűen arról van szó, hogy egy miniszteri rendelet ellentétbe helyezkedhet-e valamely törvénnyel. Az 1876: VI. t.-c., a mely a közigazgatási bizottságokat felállította, 11. §-ában a következőket tartalmazza (olvassa): »A bizottság ülései nyilvánosak, de a fegyelmi választmány üléséből az elnök a határozat megállapítására szolgáló tanácskozás és határozathozatal idejére a hallgatóságot eltávolíthatja.«

Szell Kálmán miniszterelnök: Nem hallom; akkor, hogy feleljek?!

Reich Aladár: A lényeges az, hogy a 11. §. azt tartalmazza, hogy a bizottság ülései nyilvánosak és ez alól statuált kivételt a fegyelmi választmány üléseire vonatkozólag.

Szell Kálmán miniszterelnök: Tudom! Ezt ismerem! Csak azt nem tudom, hogy miért hozza fel!

Reich Aladár: Azután az igen t. miniszterelnök ur kibocsátott egy rendeletet a közigazgatás egyszerűsítéséről. A rendelet száma 127.000/1902. Ezen belügyminiszteri rendelet 62. §-a szól az ülések nyilvánosságáról; címe: »Az ülések nyilvánossága és a nyilvánosság korlátozása.« Maga a paragrafus pedig így szól (olvassa): »Az ülések nyilvánosak, de az elnök a hallgatóságot kizárhatja és eltávolíthatja, ha a bizottság zárt ülés tartását határozza el, vagy ha a hallgatóság a tanácskozás menetét, ismételt figyelmeztetés dacára, zavarja.« Vagyis azzal a rendelettel a törvénynek az az intézkedése, hogy a bizottság ülései nyilvánosak, teljesen illuzóriussá van téve, mert a bizottságnak — a nélkül, hogy bármiféle ok felmerülne — jogában áll egyszerűen elhatározni azt, hogy zárt ülést tart és ez által a nyilvánosságot teljesen kizárja.

Eppen ezért a következő interpellációt intézem az igen t. miniszterelnök urhoz (olvassa):

1. Mely alapon vélte magát feljogosítva a miniszter ur arra, hogy a 127.000/902. sz. rendelettel a közigazgatási bizottságok üléseinek nyilvánosságát korlátozza?

2. Tekintettel arra, hogy ezen korlátozás ellentétben áll az 1867. VI. t.-cikknek 11. §-ával, hajlandó-e a miniszterelnök ur fenti számú rendeletének 62. §-át rendeleti uton oly értelemben sürgősen módosítani, a mely helyreállítja a közigazgatási bizottság üléseinek az 1867. VI. t.-c. 11. §-ában biztosított nyilvánosságát? (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Szell Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház: A képviselő ur nem közölte velem előzetesen kérdését s így csak most, első hallásra kell arra válaszolnom, de szívesen válaszolok. (Halljuk! Halljuk!) Mikor az egyszerűsítési eljárásról szóló törvényjavaslat életbeléptetése céljából az ügyviteli szabályzatokat kidolgoztuk, a belügyminiszteriumban természetesen a közigazgatási bizottságra vonatkozó eljárás sem maradhatott szabályozatlanul.

A képviselő ur a közigazgatási bizottsági ülések nyilvánosságát hozza most szóba. Mikor a javaslatot kidolgoztuk, a belügyminiszterium természetesen ismert — köteles is — a törvénynek azon rendelkezését, hogy a közigazgatási bizottságok ülései nyilvánosak. Ez a rendelet nem is akarta ezt korlátozni, de ily értelemben magyarázta — és azt hiszem, hogy ez helyes — hogy bizonyos esetekben, ha a közigazgatási bizottság maga át akar alakulni egy értekezletté, zárt üléssé, bizonyos kényes, — nem tudom — talán a közillembe, a közérkölcökbe, vagy egyéb a közérdekekbe vágó körülménynél fogva kényes ügy tárgyalásánál ezt megteheti. Hogy ezt a közigazgatási bizottság — ha maga akarja — meg ne tehesse, nem látom át, mikor a fegyelmi eljárásra vonatkozólag a nyilvánosság különben is korlátozva van. (Helyeslés a jobboldalon.)

A másik nem a nyilvánosság korlátozását tartalmazza. A másik rendelkezés, a mit a t. képviselő ur itt diffikultált, az, hogy az elnök eltávolíthatja a hallgatóságot. Magától értetődik, hogy ha az a hallgatóság — a mint itt a rendeletben, az ügyviteli szabályzatban van — a tanácskozás nyugalma zavarja és a tanácskozást lehetetlenné teszi, akkor a minden elnököt és minden tanácskozást megillető disziplináris jognál fogva az elnök rendre utasíthatja és kiutasíthatja a rakoncátlankodó hallgatóságot. Ez, gondolom, olyan elementáris kelléke és olyan elementáris integráns része a tanácskozások nyugalmanak, hogy ezt kontrovertálni nem lehet.

Helyesnek tartom tehát azt, hogy szabad legyen a közigazgatási bizottságnak bizonyos esetekben zárt ülést elrendelni és fentartandónak vélem azt is, hogy az elnök a rakoncátlankodó hallgatóságot kiutasíthassa. Hiszen a közigazgatási bizottság nem politi-

kai testület és azzal senkinek politikai jogai nem korlátoztatnak, ha illedelmes magaviseletre utasítatik. Azzal, hogy az, a ki rakoncátlanodik, kiutasítatik, nincsen kizárva a nyilvánosság.

En ezt a rendelkezést tehát nem szándékozom visszavonni, hanem igenis hajlandó vagyok ezt magyarázni abban az értelemben, hogy nem jelenti azt, hogy akkor azután a nyilvánosságot meg lehet szüntetni, hanem azt, hogy csakis azt a hallgatóságot lehet eltávolítani, a mely rakoncátlanodik, de már határozatot csakis nyílt ülésben lehet hozni. Ez az értelme és célja az ügyviteli szabályzat ezen pontjának.

A nyilvánosság fenn van tartva, az nincs kizárva az által, hogy bizonyos esetekben el lehet távolítani a hallgatóságot, hogy bizonyos esetekben zárt ülésben lehet valamit megbeszélni. De a határozatot igenis csak nyílt ülésben lehet meghozni és ezzel a törvénynek elég van téve. Különben csak köszönettel tartozom a t. képviselő urnak interpellációjáért és kijelentem, hogy szívesen adom ki azt az utasítást, hogy úgy van értve az a rendelet, hogy igenis a határozatokat mindig nyilvánosan kell meghozni. De azért megtörténhetnek azok, mik a rend fentartására szükségesek lehetnek. Kérem a t. házat méltóztassék válaszat tudomásul venni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Reich Aladár: T. képviselőház! Igazán sajnálom, hogy nem vehetem tudomásul a miniszterelnök úr válaszat. Nem vehetem tudomásul, mert tényleg nem forog fenn semmi ok arra nézve, hogy ilyen kérdésben, a mikor fontos alkotmányjogi dologról van szó, ne azt válaszolja a miniszterelnök úr, hogy igenis megváltoztatja azt a rendeletet, a mely világosan ellenkezik a törvényvel. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Sarkalatos tétele a mi közjogunknak, hogy a rendelet csak akkor törvényes, ha a törvényvel nem ellenkezik. Különben nem is köteles azt megtartani senki sem és nincs is jogában a közigazgatási bizottság elnökének, hogy e rendelet alapján valakit kikergessen és a nyilvánosságot korlátozza. Különben a miniszterelnök úr valószínűleg nem nézte meg ennek a 62-ik §-nak a címét, mert hisz ez maga mondja meg, hogy a szakasz a nyilvánosságot korlátozni akarja, ahhoz igenis joga lett volna a t. miniszterelnök urnak, hogy novelláris uton változtasson a törvényen, ahhoz azonban, hogy a törvénynek határozott és világos kinyilatkoztatásai ellenére egy azzal ellenkező rendeletet hozzon, nem volt joga. Azok a célszerűségi szempontok lehetnek nagyon helyesek, de azok csakis de lege ferenda vehetők figyelembe és semmi esetre sem adnak a t. miniszterelnök urnak jogot arra, hogy a törvényt megsértse. Épen ezért nem vehetem tudomásul a miniszterelnök úr válaszat. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Szell Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! Mondtam, hogy olyan rendelet kibocsátását helyezem kilátásba, a mely összeegyezteti ezen ügyviteli szabályzat 62-ik szakaszának rendelkezését a törvényvel. Hát ha van ott felírás és az nem helyes, azon lehet változtatni, hogy ne az legyen ott: »korlátozás«, hanem megmagyarázása annak, hogy mily esetekben lehetséges a zárt ülés, vagy a hallgatóság kirekesztése. (Általános helyeslés.)

Reich Aladár: T. ház! A második választ tudomásul veszem.

Indítvány a színházügyben.

Czérnay Imre és társai biz. tagok a színházügyben az alábbi megszívlelendő indítványt nyújtották be a városi tanácshoz:

Tekintetes Városi Tanács!

A közhangulat közvetlen hatása alatt indítatva érezzük magunkat, hogy az építendő színház és annak elhelyezése tárgyában az alábbi tiszteletteljes

indítvánnyal

járuljunk a Tek. Városi Tanács elé.

Belügyminiszterileg jóváhagyott közgyűlési határozattal egy, a vasuti kertben építendő

favázás nyári szinkör építését határozták el a közelmúltban, de nem végérvényesen és csak jobb hely hiányában. Ez a bajai szinkörre kétségtelenül káros és a nagyközönség igényeinek távolsága miatt épenséggel meg nem felelő döntés, dacára a közgyűlés többségi határozatának, arra készet bennünket, hogy a még idejekorán jövathető hiba, minden igényt kielégítő módon jóvá téessék.

Nevezetesen, elsősorban a színház építés módja ellen vagyunk bátrak szót emelni. Színházba járó közönségünk annyira hozzászokott évek hosszú során át a téli szini évadhoz, hogy a nyári szini szezon legfeljebb kiegészítése lehetne csupán a bajai szini évadnak. Minden előzetes kipróbálás nélkül ilyen lényeges változással kísérletezni végzetes lehet a bajai szinkörre nézve! Tekintetbe veendő, hogy a színházba járó közönségünk egy része a nyári hónapokban fürdőhelyen, a földbirtokos családok birtokaikon, harmadik része a szőlőkben tölti idejét, a közönség az a része pedig, a melyik egész nap füledt helyiségekben van dolgával elfoglalva, esti üdülését a szabad levegőn keresi. Tudvalevő dolog pedig az is, hogy a mi színházbajáró közönségünk nap-nap után majdnem egy és ugyanaz, s így nem kívánható, hogy az esti órákat egyazon közönség naponta a színházban töltsse. Ilyen körülmények közt a nyári szini szezon csak kétséges eredménnyel kecsegtetheti nálunk a szinészetet.

Igaz, hogy a nyári szezonnal azt a célt akarják elérni, hogy u. n. elsőrangú társulatot csak nyárra kaphatunk. Ez áll, de viszont az is bizonyos, hogy az elsőrangú társulatok erőiket csak a téli szezonra tartják össze, virágvasárnaptól kezdve redukálják a személyi kiadásokat és csak október elsején szervezik újból teljesen télire a társulatot. Ennélfogva nekünk bajaiaknak csak akkor juthat osztályrészül egy elsőrendű társulat a maga teljes szervezettségében, mielőtt a társulat téli állomáshelyére bevonul, tehát rendszerint október és november hónapokban. Ebben az időszakban pedig tisztán favázás színházban lehetetlen előadást tartani. Itt más megoldás nem volna alkalmasabb, mint hogy egy félig kőből, félig fából építendő fűthető színházat emelnének, olyat aminőt a városi tanács legis-legelőször vett tervbe. Természetes, hogy ilyenmő építmény nem a városon kívül, hanem a központban lesz elhelyezendő és ezzel áttérünk indítványunk másik részére, a színház elhelyezésének kérdésére.

Hogy milyen alkalmatlan a színházba járó közönségre nézve a távoli vasuti kertbe tervezett építkezés, azt bővebben fejtegetni felesleges. Azt mindannyian tudjuk és érezzük, hogy a vasuti és kocsí közlekedés miatt ez a hely zajnak és lármanak állandóan ki van téve, ezenfelül jóformán mindig porfellegben uszik és ami a legfőbb, a színházba járó közönség zömének lakhelyétől nagy távolságra esik és társas közlekedési eszközök hiányában csak nagyobb költséggel közelíthető meg.

Ezt a helyet tehát minden esetben kérjük elejteni és a félig kőből félig fából tervezendő fűthető színházat, mint a tek. tanács által eredetileg is legalkalmasabbnak vélt helyre, a »Bárány Szálló« hátsó tagas udvarára építeni. Ezen a helyen mint egy hatalmas négyzetben nagyon szépen elfér egy ilyen színház egy kisebbszerű sétány keretében. A színház ez esetben szabad téren is állna, régi szokott helyén, mindenki által könnyen megközelíthető volna, ezenfelül a Bárány vendéglő forgalmára kedvezően hatván, ennek bérösszege is emelhető és ezáltal a város jövedelme is szaporítható lenne. A mi pedig a költségeket illeti ez sem kerülne sokkal többbe, mint a vasuti kertbe tervezett szinkör, mivel a telek úgyis a város tulajdonát képezi.

Kérjük ezek alapján teljes tisztelettel a Tek. Városi Tanácsot:

Méltóztassék jelen indítványunkat a tekintetes szinkör bizottság meghallgatása után a legközelebbi közgyűlés napirendjére kitűzni.

Teljes tisztelettel:

Czérnay Imre **Alföldy Béla**
id. Mérei Lőrincz **Borkovits Péter**
Tiprovácz Péter.

Képviselőnk a zombori népgyűlésen.

A katonai törvényjavaslat ellen, mely felett jelenleg óriási vita és obstructió folyik, Zombor város polgárságának egy része is felemelte tiltakozó szavát. Az előkészítő bizottság élén Mérő Ignáccal és dr. Pataj Sándorral, nagy buzgalmat fejtettek ki, hogy a népgyűlés sikerüljön. A népgyűlést a zombori magyar iparosok egy nagy része, néhány lelkes ügyvéd és a zombori egyetemi magyar ifjúság rendezte.

A függetlenségi párt részéről 2 képviselő vett részt a népgyűlésen, dr. Mukits Simon Szabadka és dr. Reich Aladár Baja város Kossuth párti képviselője. Vasárnap a reggeli vonattal érkeztek a képviselők, s fogadásukra szép számú közönség gyűlt össze a pályaudvarnál, ahonnan a »Vadászkürt« szállodába, a képviselők lakására hajtottak.

11 óra előtt pár perccel indult el a menet a »Vadászkürt« szállóból a Szt.-Háromság térre a népgyűlés tulajdonképeni helyére. Elöl mentek zászló alatt a deáksapkás egyetemi hallgatók, utánuk jöttek a képviselők körülvéve zombori polgároktól. A menet a Tárcaféle ház előtt állott meg, ahol a zászlódiszbe öltöztetett pódiumon, csakhamar kezdetét vette a népgyűlés, hová a fuvó zenekar hangjaira a templomból kijövő bunyevácok csoportosultak.

A fuvó zenekar Rákócy indulója után Mérő Ignác alelnök megnyitja a gyűlést és elnökválasztásra szólítja fel a jelenlevőket, akik egyhangulag Mukits Simont választják meg. Az elnök elfogadta székét, s megnyitván az ülést gyűjtő beszédben ecsetelte a katonai javaslatoknak a rossz oldalait, utána dr. Reich Aladár Baja város képviselője beszélt. Lefestette a magyar ifjúság rossz helyzetét a hadseregben. Beszélt a nemzet súlyos adójáról, a hadseregnek, ugymond nincsenek, ideális hősei, eszményképei — vajon ki lelkesedik ma Károly főherceg, Montecucoliért, Radecykért? Szavai lelkesítettek voltak, és erősen meg is éljeneztek.

Ezután Fratricsevits János joghallgató beszélt bunyevác nyelvén, aki gyönyörű és a közönség lelkes hangulatával kísért beszédben lefestette az adózó polgár újabb terheit s kifejezte, hogy az új javaslat egyaránt mérnyel az anya ellen, akinek fiát viszik el és a polgár ellen, akire újabb adókat rónak.

Dr. Pataj Sándor díszmagyarban lép az emelvényre, örömeinek ad kifejezést, hogy Zombor is tiltakozik a katonai javaslatok ellen s néhány helyi vonatkozású dolgot felémelve, a népgyűlés helyeslése között elolvassa az országgyűlés elé terjesztendő tiltakozó iratot, mely így hangzik:

»Zombor város polgársága 1903. március 29-én pártkülönbség nélkül tartott népgyűlésen egyhangulag tiltakozott az országgyűlés képviselőháza által most tárgyalt katonai törvényjavaslatok életbeléptetése és hazánkban minden újabb vér- és pénzadóval való további megterhelése ellen. Kéri az országgyűlést, hogy a tárgyalás alatt levő törvényjavaslatot ne szavazza meg.«

Ezután Frey Gyula joghallgató szavalt a nagy hatással Szabolcska versét, melynek refrainje: »Nincs több fiunk osztrák katonának.«

Végül a »Szózat« eléneklése után, az elnök bezárja az ülést.

A képviselők még vasárnap este elutaztak s tiszteletükre a vasuti étteremben búcsúlakoma volt.

Vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetésük m. hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük, hogy a megújítás iránt mielőbb intézkedni méltóztassanak, nehogy a lap pontos küldését fennakadás zavarja meg.

HIREK.

Személyi hir. *Geduly Gyula*, miniszteri tanácsos, a m. kir. államvasutak igazgatósága építészeti főosztályának igazgatója, tegnap este 9 órakor egy nagyobb szakközgyűlés élén városunkba érkezett a baja-báttaszéki vasuti hid előmunkálatainak felülvizsgálása végett.

A bajai első kath. nőegylet 1903. április hó 13-án (husvét másnapján), a »Bárany Szálló« összes termeiben, részben a helybeli szegények támogatására, részben alaptökéjének gyarapítására műkedvelői előadással egybekötött táncestélyt rendez. Személy-jegy ára 2 kor. Karzat-jegy ára 1 kor. Este a pénztárnál minden jegy 1 koronával több. Jegyek előre válthatók: Dr. Makray László és Hübner József urak gyógytáraiban és Kollár Á. könyvkereskedésében. Kezdeté pontban 8 órákor este. Felülfizetések a jótékony célra való tekintetből köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Szinre kerül ez alkalommal: »Valami hibája van« vigjáték 1 felvonásban. Irta Gondinet, fordította Gabányi Árpád. Személyek: De Lussan André, orvos; Scherer Othmár úr. Cecile, neje; Fogt Mariska úrhölgy. Balancourt, magánzó; Salgó László úr. Nanette, szobaleány; Csihás Flóra úrhölgy. Színhely: Páris. Ezt megelőzi: »Ajánlott levél« vigjáték egy felvonásban. Irta: Eugène Labiche. Személyek: Hortense, fiatal özvegy; Wzentek Irén úrhölgy. Francine, komorna; Dallmann Ella úrhölgy. Fougasson, amerikai; Hübner József úr. De Courvalin Hektor, államügyész; Allaga Leó úr. Az előadást Erdélyi Gyula úr rendezé és így annak sikere már eleve biztosítva van. Az előadás folyama alatt a teremajtók zárva tartatnak.

A polgári Olvasóegylet társas-estéje. A polgári Olvasóegylet vigalmi bizottsága kétségkívül életrevalóságáról tanuskodott akkor, amikor azt határozta el, hogy szombatontként társas, családias jellegű összejöveteleket rendez és ezen összejöveteleket zenei előadásokkal fűszerezi. Már néhány ilyen sikerült előadásról volt alkalmunk beszámolni, — sikerültebből azonban, mint a most szombaton megtartott hangverseny: nem. Kár, hogy a rendezőség elmulasztotta meghívók szétküldésével nagyobb propagandát csinálni ennek az en miniature művészetnek, mert csak e körülménynek tudhatjuk be, hogy a szép zeneszámokat alig hatvanan hallgatták meg.

A műsor 1. száma *Bellini* Romeo és Juliájából vett potpourri volt, melyet *Melles* Anna és *Drescher* Béla zongorakiséréte mellett *Neumann* Lajos hegedűn és *Kiss* A. József gordonkán adtak elő. Az előadókat egyenként dicséret illeti meg az egybevágó szép és precíz előadásért. A zajos tetszéssel fogadott szám után *Abt* »Kakuk dala«, majd *Kuliffay* »Pásztorfiú«-ja következett, mit *Éber* Sándor zongorakiséréte mellett *Marczell* Andorné énekelt meglepő iskolázottsággal. Érdekesnek tartjuk itt megemlíteni, hogy *Éber* Sándor csak az utolsó előtti nap tudta meg, hogy a »Pásztorfiú«-hoz nincs zongorakiséret. Mit tesz ilyenkor a megszorult muzsikusz? Azt, amit ő is megtett. Komponál egyet hozzá. Csakhogy az nem szokott minden muzsikusznak úgy sikerülni, amint az sikerült *Éber*nek. Oly remek kíséretet csinált a különben is csinos dalhoz, hogy egész bátran fel merjük őt biztatni arra, hogy zenei tudását ne csak szűk, úgyszólván intim körben, hanem a nagy nyilvánosság előtt is érvényesítse. — Persze, se vége, se hossza nem volt a viharos tapsokban megnyilvánuló tetszésnek. A műsort egy gyönyörű Barcarole: *Wieniauszký* Romance-sza, illetőleg *Moszkovszki* Guitare-ja fejezték be, miket *Melles* Annuska kíséréte mellett *Neumann* Lajos adott elő hegedűn. Klasszikus szépségű muzsika, klasszikus szépséggel előadva. Különösen *Neumann* brilláns hegedűjátékát kell kiemelnünk. Játéka jóval túlhaladja a dilettantizmus színvonalát s nem vélünk túlozni akkor, amidőn azt állítjuk, hogy technika dolgában nem egy kimondott hegedűművészszel felvehetné a versenyt. — Talán mondanunk sem kell, hogy a közönség sűrű tapsokkal róttá le elismerését a gyönyörűen előadott zeneszámokért.

Eljegyzés. *Kiss* A. József, bajai áll. tanítóképző intézeti tanár, jegyet váltott *Wilhelm* Mariskával, *Wilhelm* Károly kath. főkantorbajós leánykájával.

Halálozások. *Weisz* József helybeli magánzó, m. hó 27-én esti 7 órákor életének 73-ik és házasságának 42-ik évében meghalt. Temetése m. hó 29-én d. u. 4 órákor ment végbe nagy részvét mellett.

Özv. *Juray* Antalné szül. *Strobentz* Katalin, Dr. *Juray* Károly helybeli orvos édes anyja

életének 76-ik évében jobblétre szenderült. *A szívjóságáról általánosan ismert úrnő tetejét m. hó 30-án d. u. 4 órákor kísérte nagyszámú résztvevő közönség utolsó útjára.

Zenés mise. A bajai zenekedvelők — hosszas hallgatás után — a husvét vasárnapján d. e. 10 órákor tartandó nagymisén lépnek ismét actióba *Derlik*, vegyes ének- és zenekarra írt nagyszabású miséjének előadásával. Gradualera (betétül) *Pembauer* Regina coeli-jét lesz alkalmunk meghallgatni, mit ugyancsak a teljes ének- és zenekar ad elő; Offertoriumra pedig Engesser »Pater noster« kezdetű tercettjét fogják *Marczell* Andorné, *Kollár* Ágoston és *Melles* Károly énekelni, *Hegedűs* Ernő orgonakíséréte mellett.

Tóth Kálmán születési évfordulójának megünneplése. A helybeli m. kir. kertmunkás-iskola kertészgyakornokainak »Berecki Máté« önképző-köre f. hó 29-én sikerült díszüléssel adózott nagy költőnk: *Tóth* Kálmán emlékének. Az ügyesen megválogatott tárgysorozat a következő volt: 1. *Tóth* Kálmán, »A gyöngyvirág«; előadta — igen ügyesen — *Blahovits* György. 2. *Tóth* Kálmán, »Előre!« szavalta *Ubitz* Antal, ki rendkívül ügyes előadásával ismét beigazolta, hogy ő az önképzőkör legjobb szavalója. 3. *Fratinsics* Endre elnök felolvassa mély tudással megírt tanulmányát *Tóth* Kálmánról. A remek felolvasást viharos tapsal fogadta a szépszámú közönség. 4. *Tóth* Kálmán, »Halál« szavalta *Wilingsdorffer* Victor — tőle megszokott pompás előadással. 5. *Tóth* Kálmán, »Kik voltak a honvédek?« szavalta *Paczelt* János. A tetszészaj addig nem akart lecsillapodni a megrázó költemény szép előadása után, míg az ügyes szavaló *Ábrányi* Emilnek »Mi a haza?« c. költeményét el nem szavalta. A disztíngvált hallgatóság e költemény előadását is viharos tapsal fogadta. Az ülés e számmal véget ért. Az önképzőkör legközelebbi ülését e hó 19-én tartja.

A bajai önk. tűzoltó-egylet f. é. március hó 29-én tartotta meg rendes évi közgyűlését a városi székház tanácstermében.

Lengyel *Andor* elnök a közgyűlést az alapszabályok értelmében határozatképesnek nyilvánítja. Ezután *Buday István* egyleti titkár fölolvassa a múlt évi működést föltüntető évi jelentést, amit a jelen voltak nagy érdeklődéssel hallgattak végig. A jelentés részletesen beszámol a múlt évi augusztus 14-én, Egerben megtartott országos kongresszus lefolyásáról és a kiküldött tagok által a tűzoltó-ügy érdekében ott szerzett nagyfontosságú tapasztalataikról. Föltüntette továbbá a jelentés, hogy az egyletnek volt a múlt évben 256 pártoló és 51 önk. működő tagja, ez utóbbiakat az egylet látja el ruházattal. Volt 5 igazgató-választmányi és 4 hetes-bizottsági ülés. A csapat részéről 18 gyakorlat tartatott. Tüzeset hétszer fordult elő és pedig: négy tetőtűz, két kéménytűz és a határban egy rétégés. Az egylet vagyona — szerelvények, ruhák és egyéb ingóságokban — ez idő szerint 12500 korona értéket képvisel. A zárszámadást a számvizsgálók megvizsgálták és teljesen rendben találták. Ezen számadások szerint: rendes pénztári bevétel a megelőző évi 2296 K. 86 f. pénztári maradvánnyal együtt 4854 K. 86 f. Kiadatott 3214 K. 64 f. A jutalmi-alap 616 K. 10 f. Beruházási-alap 975 K. 08 fill. Betegsegély-alap 975 K. 08 f. — A közgyűlés az évi jelentést tudomásul vette.

A szabadkai színikerület igazgatója a szabadkai szini sáison f. hó 5-én befejezi és mint értesülünk a társulat Ó-Kanizsára megy, hol f. hó 24-ig időzik. Egyidejűleg felemlíthetjük, hogy a társulattól virágvasárnapról kezdve *Kállai* Jolán, *Szógyi* Gina, *Tarján* Irma, *Szell* Gizella (drámai szende), Cs. *Almássy* Julia, *Baranyai* Ferencz, *Füredi* Béla (bonvivant) megválnak.

Közgyűlés. A Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjegyletének bajai fiókja e hó 5-én délután 4 órákor tartja rendes évi közgyűlését a Bajai Kereskedő Ifjak egyletének helyiségében. A t. tagok kéretnek teljes számban megjelenni.

Lakásváltozás. Dr. *Kuzman* Oszkár műtőorvos, bajai gyakorlóorvos lakását a Fischer-éve alapítványi házból f. hó 15-én a Kossuth-utcába (Bodrogi-féle ház) helyezi át.

Halálozás. *Swaton* József ny. m. kir. adóhiv. ellenőr mult hó 30-án meghalt 86 éves korában. Temetése e hó 1-én volt nagy részvét mellett.

Adomány. *Kovács* Sándor kölc. segélyző egyleti könyvelő úr 1 drb. 10 koronás ipartestületi házrészjegy visszaajándékozásáért fogadja a testület hálás köszönetét

az előjáróság.

A bajai róm. kath. legényegylet házának megvétele alkalmával kibocsátott részjegyekből folyó évi március hó 29-én tek. *Odobasich* Gyula városi tisztviselő ur, mint kiküldött hatósági biztos jelenlétében a következő számú részjegyek sorsoltattak ki: 1, 8, 10, 16, 20, 44, 45, 48, 58, 59, 74, 84, 109, 111, 140, 173, 148, 157, 181, 190, 193, 198, 232, 244, 298, 301, 307, 366, 375, 383, 385, 386, 387.

Búcsúfellépés. *Tarján* Irma, szintársulatunk kedvenc drámai színésznője csütörtökön a »Valéni nász« c. színműben búcsúzott el a szabadkai közönségtől lelkes ünnepeltetés közepette.

A bajai Casinó f. hó 1-én avatta fel új zongoráját, mely alkalommal a közönség *Beczassy* Gyuláné úrnő és *Szabó* Erzsike (Pécs) kisasszony énekművészetében gyönyörködött.

Egyházmegyei hírek. *Boromisza* István kanonokká történt kineveztetése folytán küsseminariumi kormányzóvá dr. *Povischil* Richárd tisztb. kanonok, lelkiigazgató. Topolyára hitoktató káplánnak pedig *Kákonyi* Ferencz neveztek ki. — *Pösch* Lajos Moholyról Topolyára, *Leszich* István Akasztórol Moholyra kápláni minőségben áthelyeztettek.

Lopások. *Kohn* Jakabnak 3 db. hizott libáját lopták el a napokban, amiket a rendőség ifj. *Folkman* Jakab rovott multu atyafi birtokában még élve megtalált. *Folkman* azzal védekezett, hogy ő a ludakat egy cigány forma fiatal embertől vette, kinek pénzre volt szüksége. A rendőség kipuhatolta a tettest *Gyurákovics* Mihály rovott multú egyén személyében, ki nesztét vette a dolognak s *Bajáról* megszökött.

Tűz. Özv. *Szeile* Jánosné Elefánt-utca sarkán levő deszka felszerében, ismeretlen okból, március hó 28-án éjfél tájban tűz ütött ki. A tűzoltók a tüzet elfojtották.

Sikkasztás. *Lusztig* Zoltán vászonkereskedő *Romoda* Ferencz nevű segédjét elküldte Zomborba vásárra — egy csomó portékát adva át neki eladás végett. A vásár fényesen beütött, amennyiben *Romoda* 320 koronát árult a vásáron. Hát eddig nem is volna baj, az csak akkor kezdődött, amikor *Romoda* nem oda tette a pénzt, a hová kellett volna, hanem elmulatta, elkártyázta az utolsó fillérig. *Lusztig* sikkasztás címén feljelentette *Romodát*, ezzel azonban aligha fog pénze megkerülni.

Az ólmos bot. A mi tisztelt csirkefogóinknak kedvenc szerszáma az ólmos bot, melylyel tudvalevőleg nemcsak csirkét, de embert is le lehet ütni. Ezt bizonyította be e hó 29-én *Matievits* Gyula halászegény, ki *Peszárovi*cs *Andrással* találkozáva, őt — egy árva kukkot sem szólva — leütötte. A bíróságnál talán majd elveszik a kedvét a verekedéstől.

Uj vicinális vasut. *Teleki* József gróf, tetétleni nagybirtokos, ki a budapest-zimonyi vonattól kiágazólag *Kun-Szent-Miklós* és *Dunapataj* közt már a mult nyáron befejezte egy vicinális vasutvonal építését, most ezt a vonalat *Dunapatajtól* tovább szándékozik vezetni egész *Bajáig*, még pedig a következő községek érintésével: *Dunapataj*, *Kalocsa*, *Homokmégy*, *Miske*, *Hajós*, *Nemes-Nádudvar*, *Sükösd*, *Érsekcsanak* és *Baja*. *Teleki* gróf e célból az érdekelt legnagyobb községben, *Kalocsán* értekezletre hívta meg a községi képviselőket, kik a vasutépítés tervét örömmel fogadták.

A bács megyei tisztviselők fizetésemelelése. *Bács* vármegye kedden nagyfontosságú határozatot hozott. Fölemelte tisztviselőinek fizetését, még pedig a következő módon: Az alispán fizetését 8000 koronára, a főjegyzőjét

6000-re, a főügyészt és árvaszéki elnökét 5400 koronára, a helyettes elnökét 4400 koronára, a főispáni titkárét 3500 koronára, a főszolgabírákét 4400—4200—4000 koronára, az árvaszéki ülnökökét 3800—3600 korra, a szolgabírákét 3000, 2700, 2400 korra a két első aljegyzőjét 3800 koronára, egy aljegyzőjét 3500, két aljegyzőjét 3200 s két aljegyzőjét 2900 koronára, az alügyész fizetését 3200, illetőleg 2800 koronára emelte a közgyűlés. A lakbéréket is 200—200 koronával emelték.

A halas-rigyicai vasut. Budapestről írják, hogy a halas-rigyicai vasut megakadt építését a napokban ismét megkezdték, a mennyiben a kereskedelmi miniszterium az eredetileg megállapított utirányt jóváhagyta és így Jankovác és Mélykut községek első ízben hozott határozata érvényesül.

A katonai fősorozások. A katonai javaslatok megszavazását gátló obstrukció miatt már két ízben elhalasztotta a honvédelmi miniszter az idej katonai fősorozások határidejét. Az első terminus március-áprilisra szólott, a második április-májusra. Most a harmadik rendeletet bocsájta ki a honvédelmi miniszter a fősorozásokra vonatkozólag és az újabb határidőt május hó 4-ikétől, június 20-ikáig állapította meg.

A helyneveknek a postaküldemények címlapjára eredeti, hivatalos alakban írása ügyében a kereskedelemügyi m. kir. miniszter posta- és távirda vezérigazgatósága a következő rendeletet bocsájta ki: Tapasztalat szerint a közönségnek, valamint az állami és helyhatósági hivataloknak az a gyakorlata, — hogy a levelek és más postai küldemények címzésénél a rendeltetési hely nevét az: -n, -on, -en, -ön raggal látják el, — számos zavart idéz elő. Így a Tura, Vaja, Röd, Bát, Topolya, Hornyá stb. községnevek ragozása folytán a Turán, Vaján, Rödön, Bátón, Topolyán, Hornyán, stb. alakok keletkeznek, melyek ez alakjukban egy-egy más község nevének felelnek meg. A postai szolgálat biztonsága és pontossága érdekében, de egyszersmind a helynevek rendezésének és a végleg megállapított helynevek általános elterjedésének érdekében is kívánatos, hogy a postai küldemények címzésénél a helynevek fölösleges és gyakran zavart okozó ragozása lehetőleg mellőztessék, illetve azok eredeti hivatalos alakjukban vezettetessenek a küldemények címlapjaira.

Kerékpár végeladás. Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására juttatni, hogy uri- és női kerékpárait — beszerzési áron alul — végkiárusítom Tisztelettel Berendorfer Ede.

Mindenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai Dr. Lehman arckenőcs, mely pár napi használat után megifjítja az arcbrót, eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőratkát (Mitesser.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arképemmél ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati Emil** városi gyógyszerháza a Szent-Háromsághoz Baján.

KÖZGAZDASÁG.

A triesti általános biztosító-társaság (Assicurazione Generali) f. é. március hó 18-án tartott 71-ik közgyűlésén terjeszteték be az 1902. évi mérlegek.

Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1902. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 611,558,220 kor. 13 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 27,001,880 kor. 96 fillérre rúgtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 13,024,702 kor. 24 fillérről 160,189,849 kor. 13 fillérre emelkedett.

A tűzbiztosítási ágban a díjbevétel 12,271,371,385. — kor. biztosítási összeg után 20,219,214 kor. 97 fill volt, miből 9,132,779 kor. 87 fill. viszont-biztosításra fordított úgy, hogy a tiszta díjbevétel 11,086,435 kor. 10 fillérre rúgott, mely összegből 7,881,010 kor. 61 fill. mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitett át; a díjtartalék tehát a tiszta díjbevétel 71-10%-át teszi el. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 82,371,684 kor. 24 fill.

A szállítványbiztosítási ágban a díjbevétel kitett 4,316,155 kor. 18 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1,457,866 kor. 40 fillérre rúgott.

A betöréses-lopás elleni biztosítási ágban a díjbevétel 363,700 kor. 26 fillért tett ki.

Károkkért a társaság 1902-ben 25,473,446 kor. 68 fillért folyósított. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesített kárfizetéseket a társaság alapítása óta károk fejében 742,014,072 kor. és 65 filléryi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Előbbi a kártérítési összegből hazánkra 138,794,885 kor. 3 fill. esik.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 20,313,106 kor. 94 fillérre rúgnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5,250,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely a 3,729,624 kor. 17 fill. külön tartalékkal együtt 14,010,830 kor. 16 fillérre emelkedett, továbbá felemítendő még a 160,000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. Ezeket kivül fennáll még egy 726,138 kor. 39 fillért kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztosítási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlítse.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idej átutalások folytán 190,319,427 kor. 11 fillérről 208,632,918 kor. 73 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálog követelések 33,144,493 kor. 62 fill. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 18,600,000 kor. 19 fill. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 682,782 kor. 13 fill. 4. Értékpapírok 141,290,011 kor. 9 fill. 5. Tárcaváltók 1,035,953 kor. 91 fill. 6. A részvényesek biztosított adósszevelei 7,350,000 kor. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 6,529,676 kor. 79 fill. összesen 208,632,918 kor. 73 fillér. Ezen értékekből 43 millió kor. magyar értékekre esik.

Első leánykiházasítási egylet m. sz. Ezen intézet XL. rendes közgyűlése március 25-én a tagok élénk részvétele mellett tartott meg. Az évi jelentésből, mely kiemeli, hogy az intézet 1902. kezelési év végével fennállásának negyvenedik évét töltötte be, kivethető, hogy az 1902. üzleti év dacára a nehéz kereseti viszonyoknak kedvező és kielégítő volt. Új beiratkozás volt 11,837 jutalékrész K. 12,001,400 biztosított tőkével; a biztosítási állomány az év végével K. 46,128,450 volt. Díj- és mellékletékek bevétele az elmúlt évben volt K. 2,285,864-93, tehát 119,368-12 K.-val több mint az 1901. évben. Értékpapír kamat, Házber és Takarékbetét kamatok címén 372,393-10 K. vagyis, 64371-20 K.-val több vételeztetett be mint az elmúlt évben. Kiházasítási jutalék és visszafizetések címén 663,721-97 K. utaltatott ki és 392 kedvezményezett között 956 jutalékrészszel oszlak meg, között 25 árva kedvezményezett 54,000 K. összegével mely foglal helyet a díjtartalékhoz K. 1,192,324 csatoltatott és ennek összege az 1902. év végével K. 8,131,691-86 volt. Az ujonnan szervezett árfolyamkülönbözési tartalék 50,000 K. összegében nagy meglepéssel fogadtatott. A fennmaradó kezelési felesleg K. 165,752-16 az alapszabályok értelmében alapszabályszerű javadalmazások, nászjutalék felemelési alap és külön tartalék tételeire osztandó fel, mely utóbbiak 894,494-48 koronára rúgnak. A hivatalnoki nyugdíjalap 107,680-51 K. képvisel, melynek a közgyűlés által 5000 K. szavaztatott meg. Tettes leírások után a mérleg végösszege K. 9,323,257-91, mely végösszeg kizárólag reális értékteleken nyeri fedezetét. Az igazgatóság jelentése az előző közgyűlési határozatok végrehajtásáról, a pénzkészletek egy részének újabb egy kitűnő bérház vétele által történt beruházása tárgyában egyhangú helyesléssel tudomásul vétetett ugyintén néhány újabb biztosítási kombináció és tabella bevezetése helyesléssel és tetszéssel fogadtatott. A felügyelő-bizottság művi ványához képest a mérleg és jelentés egyhangúlag jóváhagyólag tudomásul vétetik és az igazgatóságnak a felmentvény megadatik, Tanay József és Fenyvesi Adolf tag indítványára pedig az igazgatóságnak, az összes intézőknek különösen pedig Schwarz Armin elnöknek és Kohn Arnold vezérigazgatónak köszönet és elismerés szavaztatik. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére kijelentettek Hádl Ignác és Zádor Alajos tag urak. A felügyelő-bizottságnak volt tagjai, ugyint: dr. Alexander Bernát, dr. Simonyi Zsigmond, Héger József, Wertheimer Albert, Seifensieder József és Weil J. Dávid egy év tartamára u. ből megválasztatnak. Miután még a márc. hó 16-án dr. Stamberger Ferencz kir. közjegyző jelenlétében megejtett és a jelentésben foglalt „D” osztályu nyereségek kötvények kisorsolása a utalás történt, melynek eredményét alább közöljük, az agg elnök lelkes éltezésével a közgyűlés bezárult. 1675 Braun Mór úr, Budapest, 3281 Szabó Benedek úr, Budapest, 1383 Binfeld Márk úr, Hatvan, 4504 Büchler Mór úr, Csurgó, 5625 Sziklai Sándor úr, Gyón, 6481 Gintner Áron Salamon úr, Szezuein, 646091 Cselev-József úr, Szt-Gothard, 3747 Papo Juda Gaviel úr, Sarajevo.

H Á Z,
esetleg **korcsma-üzlettel** együtt,
elköltözés miatt eladó.

Bővebb értesítést:

özv. Szeitz Jánosné

háztulajdonosnál,

Szeremlei utca 139. h. sz.

3-1

URI HINTÓ

kitűnő karban ELADANDÓ

Cim a kiadóhivatalban. 3-1

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség b. tudomására hozni, hogy

cipőáruimat

a tavaszi idenyre kizárólag elsőrangú budapesti cipész-**iparosoktól** szereztem be, mert meggyőződést szereztem arról, hogy ezek készítményei nem csak hogy ép oly elegánsak, hanem tartósabbak s a mi fő olcsóbbak, mint a gyárilag tehát csakugyan egy kaptafára készített cipő-árúk, mely által abban a helyzetben vagyok, hogy nemcsak a bajai piacra ki tudom állani a versenyt, hanem a budapesti, nagy reklámmal dolgozó cipőkereskedőkkel is.

Akinek cipőre szüksége van ne resteljen üzletembe fáradni, mert tapasztalni fogja, hogy áruim azok méltányos árai mellett is kiváló minőségűek.

A n. é. közönség b. támogatását kéri

kiváló tisztelettel

Mittler Izidor.

Fodrász-üzlet áthelyezés!

Van szerencsém az igen tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy a városi székházban eddig birt

fodrász-üzletemet

f. év május hó elsején a »Nemzeti Szálló« során lévő **Stern Vilmos**-féle házba helyezem át és azt a mai igényeknek megfelelően rendezem be.

Elvállalok mindenféle diszhajmunkát, hajfonásokat, hajbetétek készítését haj-festészet stb. Kizárólag csakis nálam kapható az egyedüli méregmentes és általam feltalált hajfesték, mely 30 perc alatt a legfehérebb haját vagy bajuszt teljesen korom-feketére festi és a színt 3 hónapig bogár-feketén és fényesen megtartja.

Borotválkozást, hajnyírást, fejmosást, tyúkszem- és körömvágást a legnagyobb szakértelemmel végzek.

Szakmámat Budapest fő- és székvaros valamint Bécs legelőkelőbb üzleteiben sajátítottam el, mely biztosítékot nyújt a n. é. közönségnek aziránt, hogy szíves pártfogásukat megérdemelni tudjam.

Szíves támogatást az új üzletemben is kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Poth Gothard

4 1

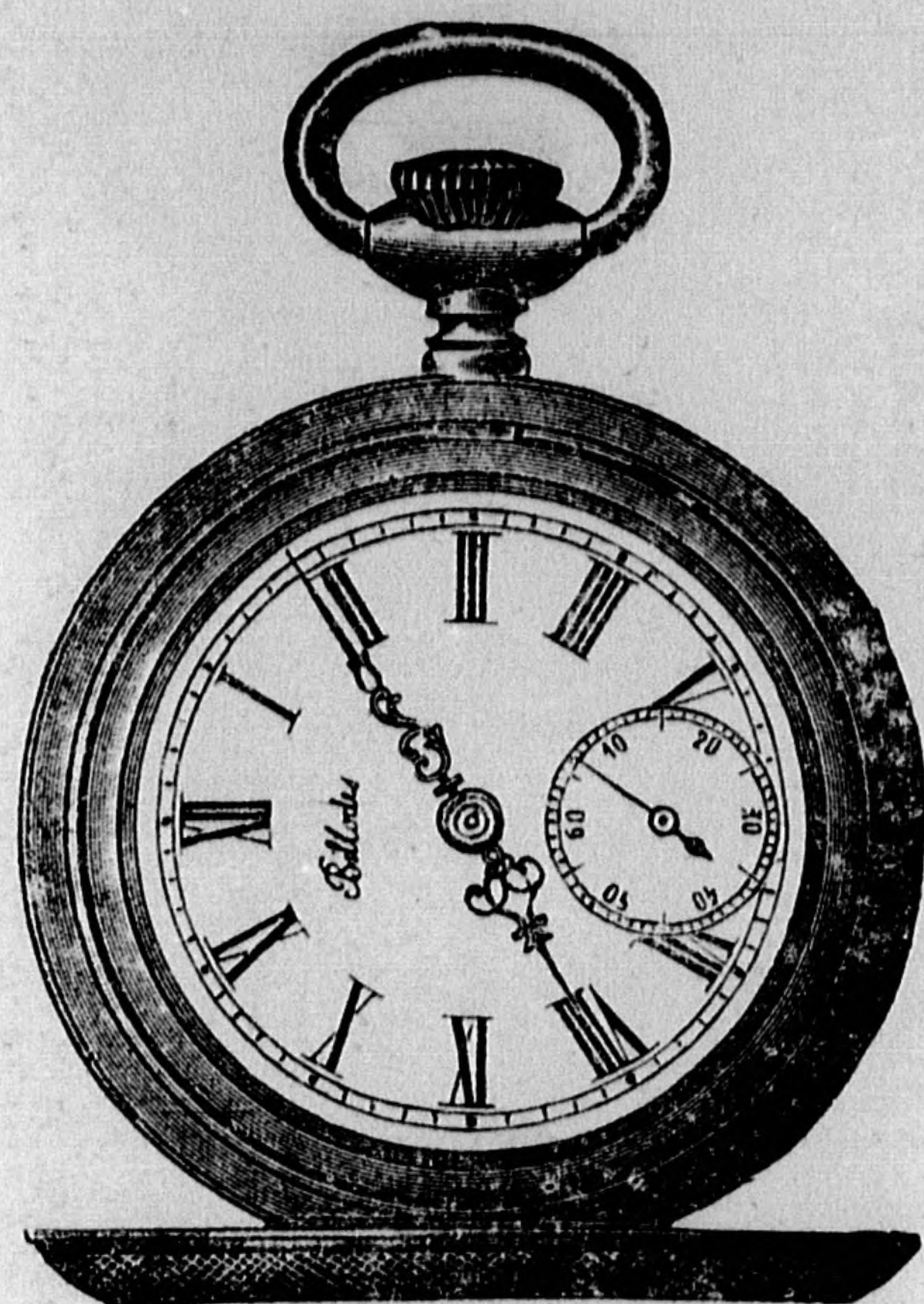
úri- és női fodrász.

Szent-Antal-utcai házammal tőszomszédos, 4 utcai szobából s mellékhelyiségekből álló, nagy udvarral bíró

lakó-ház

május hó 1-ére kiadandó. **Horváth János.**

Másodpercnyi pontossággal jár a
világhírű

BILODES-ÓRA,

melyet a párisi világkiállításon legmagasabb éremmel tüntettek ki,
kapható **10 évi írásbeli jótállással**

RUDE IGNÁCZ műórás és **BAJÁN,** a „Központi Szálló”
ékszerésznél átellenében

hol egyszersmind **husvét** ajándéku alkalmas mindennemű arany- és
ezüst-ékszerek, evőeszközök stb. nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók.

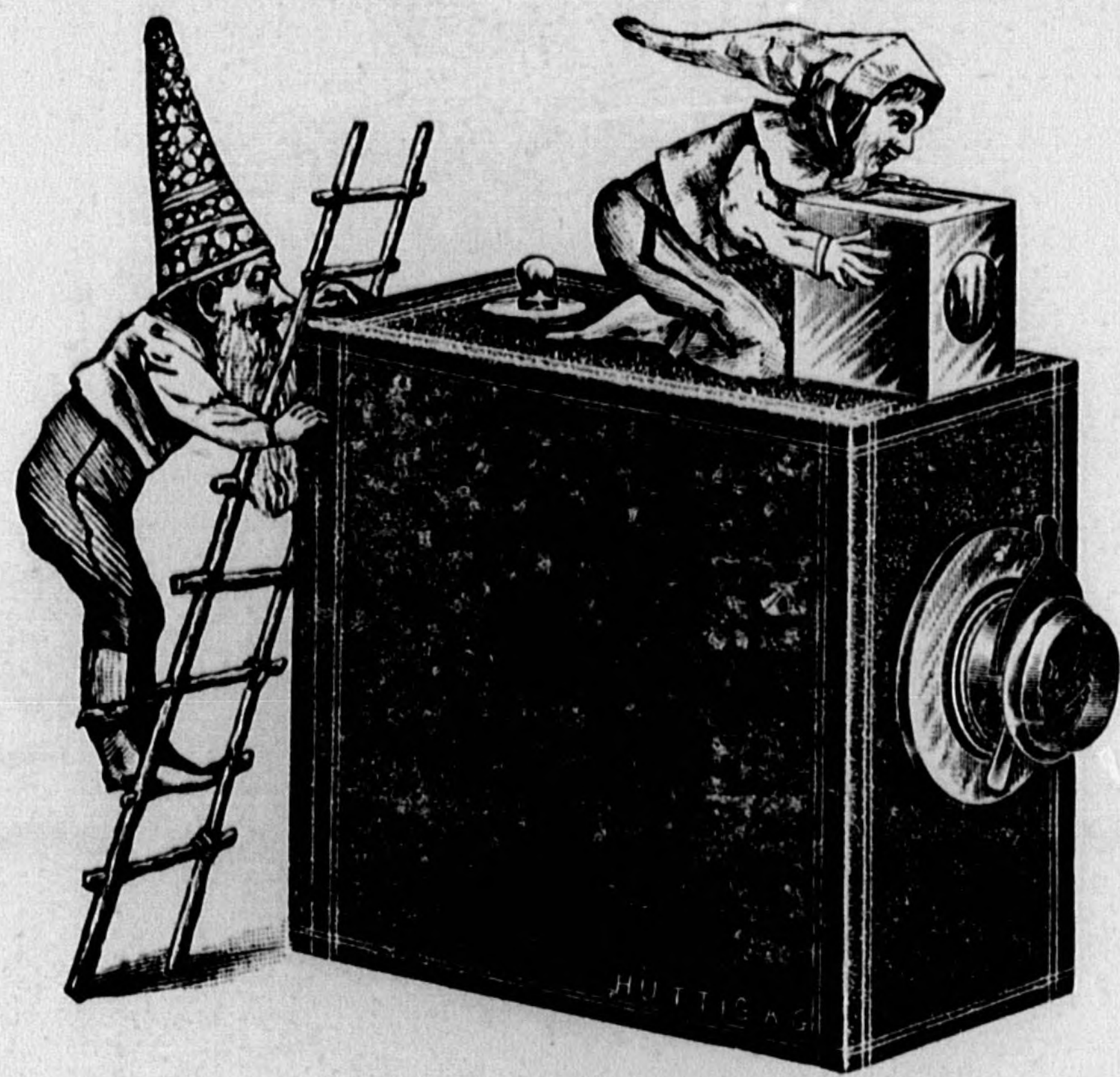
Triesti Általános Biztosító Társaság (Assicurazioni Generali)

BUDAPEST, V., Dorottya-utca 10. szám.

A „Közgazdaság” rovatban közöljük a TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG,
a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk
mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e czélből hozzá fordul, a legna-
gyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, üveg-, betöréses-lopás és harang-törés és repedés elleni
biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és viszontbiztosító r.-t.,” valamint baleset
elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset ellen biztosító társaság számára.

A bajai főügynökség: **Bajai Kereskedelmi és Iparbank.**

Itt a tavasz

o o az amatőr fotografálás szezonja! o o

A fényképezés ma a világ legfelkapottabb
sportja, melyet ma már milliók és milliók
üznek. Ez a körülmény indított engem arra, hogy

FÉNYKÉPEZŐ GÉPEKBŐL
és felszerelésekből,

városunk és vidéke közönségének kényelmére, raktárt rendezek be.

Lemezes fotografáló-gépek jelenleg a következő árakon vannak raktáramon: 12 kor., 19 kor.,
26 kor., 50 kor. 50 fill. **KODAK-gépek** pedig 6 kor. 50 fill., 27 kor., 41 kor.,
és 140 korona; **62 kor., 90 kor. és 150 kor. árban.**

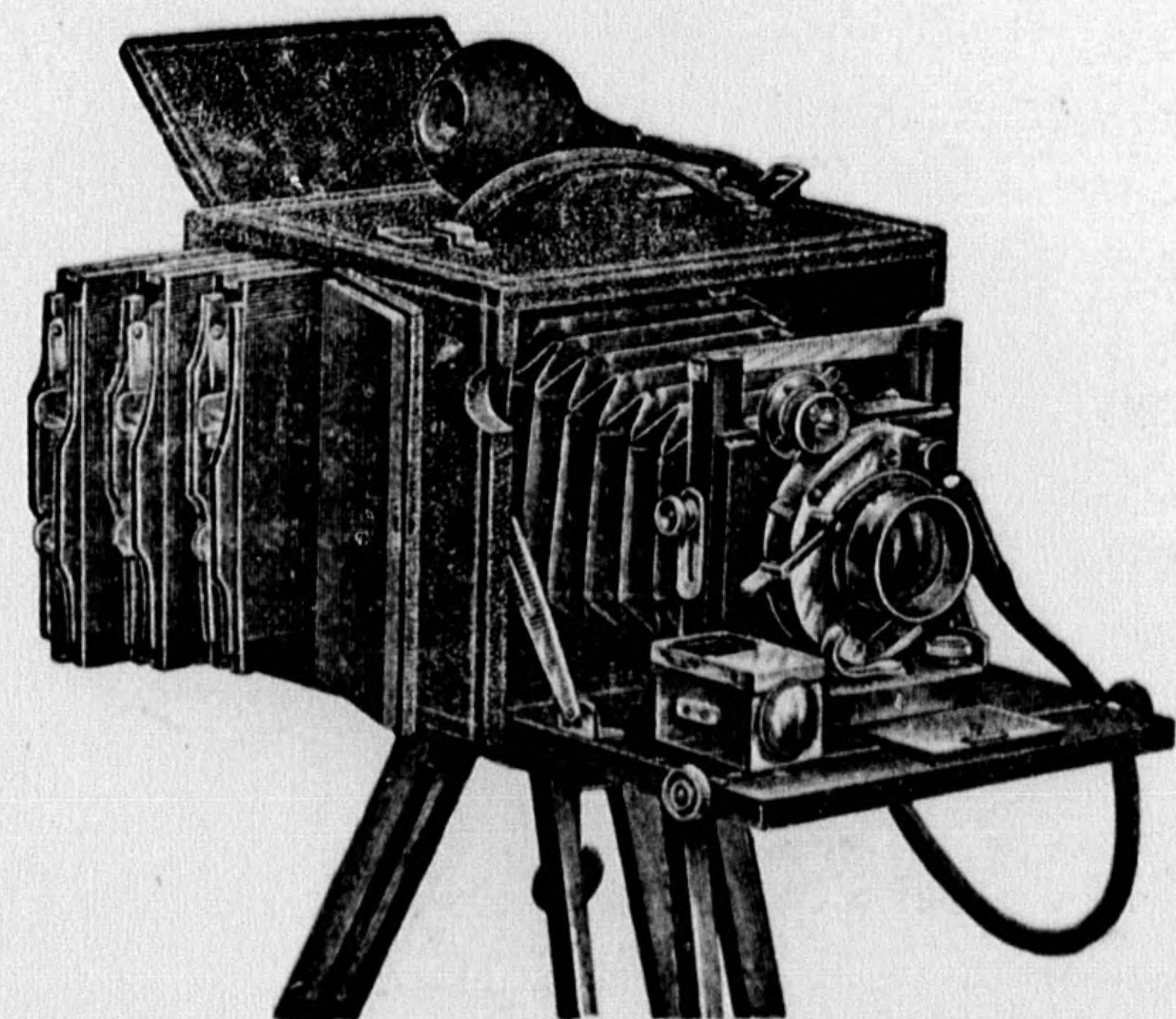
Kapható továbbá kiváló minőségű kész előhívó, állandósító, arany-fürdő,
fényérzékeny papíros és levelezőlap; Lumiere és Germania-lemezek, Kodak-filmek,
Kodak-cartonok, fűrésztő-tálak, piros-lámpák stb. stb. s mindezeket **gyári**
árakon bocsátom áruba.

Kiváló tisztelettel

BAJA, 1903. február hó.

ifj. **Wagner Antal,**

könyv- és papírkereskedő.

Egyedül valódi angol
Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

—o Az üvegek felzárulása a keresk törvényjantavédelme a att áll. o—

Allein echter Balsam
 aus der Schutzensel-Anstalt
 des
 A. Thierry in Pregrada
 bei Rohitsh-Sauerbrunn.

Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab cartonokban. Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 duplaüveg 4 korona, Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldeték széjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

20-3

Miért szenved Ön? holott mindenféle efajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást vagy amputálást.

Thierry A. gyógyszerész **Centifolia-kenőcs**

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium-kenőcs alkalmazható: a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncnak eseteiben továbbá mindenféle régi sérvek, láb-és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak, a csontvesztésnél, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és rákóal; végre pokolvar, körömféreg, körömglyűlés, a lábnek járás közben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzúgás stb. stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt **3 korona 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll.** Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vévésétől s arra figyeljen, hogy a tégelybe van-e a fenti **védjegyem** és cégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Órangyalhoz” Pregradában**, égetve. **Thierry A. gyógyszerész balsama és Centifolia-kenőcs.** — Ezen gyógyhatásukban felülmulhatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebb annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredményre vezetnek, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért értéktelen és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden csomagolásban és eshetőségekre készletben kell lenni. Ha olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címezzük:

(Thierry Adolf) „Órangyal-gyógytár” Pregrada Rohitsh-Sauerbrunn mellett — Központi főraktár Budapesten, Török J. gyógytára, Zágrábban Mittelbach S. gyógytára, Bécsben Brady L. gyógytára.

LEGNAGYOBB VÁLASZTÉK

GÁCSI, BRASSÓI, ZSOLNAI

továbbá

a legfinomabb angol és francia divatkelmékben!!!

Legújabb **angol és francia szabású**

férfi öltönyök jutányos áron,

pontos kiszolgálás mellett készülnek

Práger Károly és Testvére cégnél

BAJÁN,

Takarékpénztári épület.

Feltűnő ujdonság.

DELICE

— Minden hirdetés felesleges

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szihat

legjobb valódi francia **szivarkapapír és szivarkahüvely** kapható az ország minden különleges-ségi árúdjában.

Vancaga dülőben

a vonat-állomás közelében egy szép fekvésű és jó karban levő

SZŐLŐ

ELADÓ.

özv. Kniszbek Istvánné

tulajdonos.

EMKE dala!

EMKE-papírt, levélpapírt vegyetek!

Ha rá néztek, feldobog a szívetek. Magyar fiúk, magyar lányok tudjátok, Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják, Magyar földön, magyar népnek kínálják; Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen, Úgy is nálunk annyi minden idegen.

Külföld helyett a hazában maradjunk, A magyar pénzt idegennek ne adjuk! Hadd tudja meg ebből is a nagyvilág, Hogy a magyar előre tör s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe:

Édes anyám, neked írok én erre, Van-e ennél szebb papír a világon? Boltos uram, csupán **EMKE**-t kínáljon!

A fent megénekelt „**EMKE**” levélpapíros minden nagyságban kapható

ifj. WAGNER ANTAL

könyv- és papírkereskedésében.

30-14

Kiváló minőségű

hazai és valódi angol kelmekből mérték után, a legújabb francia divat szerint, a legjutányosabb árak mellett készít: **felöltőket, egész öltönyöket** stb. stb.

az „**Angol szabóhoz**”

cimzett szabászati műterem

BAJÁN,

a Kollár-féle könyvkereskedés mellett.

